

Patribus Gelasio, Gregorio, Hieronymo atque Hilario indubitanter accepimus, quæ velut bases consistunt in sanctæ Ecclesiæ fundamentis, quorum sententiis nolle acquiescere transgressio est legis divinæ.

CAPUT IV.

Implorat Berno Aribonis auctoritatem, ut ne plures quam quatuor Adventus Dominicas celebrari permittat.

Hæc esse etsi ita credimus, haud facile tamen aliis persuadebimus. Quapropter ex sanctæ sedis tuæ auctoritate sententia prodeat, quæ sanctorum Patrum instituta servare decernat, ne sanctæ matris Ecclesiæ filii, in schisma diversi, minus unanimes possint habitare in domo Domini. Nam ex dulcissimo sacri pectoris tui fonte purum hujus scientiæ potum tandem haurire cupimus, ne per varios errorum rivulos diutius a vero nos aberremus, ut illa valeas mercede donari quam Dominus per prophetam talibus verbis dignatus est polliceri: *Beati, qui seminatis super omnes aquas.*

Dilectus Ecclesiæ Sponsus, qui quotidie descendit in hortum suum ad areolam aromatum, te pascentem in hortis virtutum, inter lilia castitatis convallium post hujus vitæ terminum colligat in horreum

suum! Salutat te humilis Augiensium fratrum caterula, semper tui memor inter sacra orationum libamina.

Rescriptum Aribonis archiepiscopi.

Sanctitatem vestram ævo sempiterno intemperatam conservare optantes, circumspectæ vestræ in his, quæ ad Dominum sunt, sollicitudini gratulamur. Tandem etiam vestris bene et artificiose inventis, optime dispositis, facunde elocutis, et postremo firma memoria pronuntiatis, ex animo favemus tractatibus, et, si qua illa est pontificatus tantilli auctoritas, ejus, sicut rogastis, manum imponimus eis. Fecundet Dominus et amplifcet tantam in vobis gratiam, ut, si quod adhuc etiam, in quo Ecclesia offendat, obstaculum restare senseritis, eadem cautela propellere velitis et industria.

De cætero, orationibus vestris et sancti examinis sub vestro regimine mellificantis recreari optamus; et qui nunc sub crucis habitu assi piscis parte cibamini, ut quandoque favo mellis digni habeamini, me quoque a longe haud strenue certantem et interdum statione relicta loco cedentem, precibus vestris revocare velitis, sollicite rogamus.

BERNONIS ABBATIS AUGIENSIS

RATIO GENERALIS

DE INITIO ADVENTUS DOMINI SECUNDUM AUCTORITATEM HILARII EPISCOPI.

(Apud Pez, *ubi supra*, 49.)

Sciendum sane est et omnibus orthodoxis fidelibus memoriter retinendum, quia sicut præcipua currentis anni tempora propriis sunt terminis præfixo tenore contenta, hoc est: Septuagesimale, quod septuaginta trium dierum spatio conficitur, et quadragesimale, quod quadragesimæ binisque constat diebus, nec non et paschalis solemnitalis terminus, quia a xii Kal. Aprilis usque xiv Kal. Maii per x et xi annos variatur; Rogationum quoque, quarum terminus omni tempore a pridie Non. Maii quæritur, et est luna xx mensis Maii; Pentecostes terminus a xiii Kal. Junii semper inquiritur, qui est luna iv mensis Junii; ita ergo terminus inchoationis Adventus Domini immobili limite constat secundum fidem Nicæni concilii a v Kal. Dec. usque in iii Non. ejusdem mensis. Nam septem dies in medio variantes ostendunt procul dubio singulis annis Dominicam, in qua, absque refragatione aliqua, sancta per orbem Ecclesia Adventum Domini præconando aggreditur.

Et ita contingit, ut si quarumdam more Ecclesiarum a vi Kal. Decemb. idem terminus figatur, proxima hebdomada Nativitatis Domini superflua tota inveniatur at nequaquam vacillans. Sanctum quippe a Patribus mystica auctoritate est, quatenus ille præoptabilis Domini Adventus non nisi trium hebdomadarum præstolatione suppleatur. At si quarta propter varietatem quatuor dierum, qui in præfato

termino versantur, succrescat, per speciem synecdochæ, id est, tota ex parte computetur, eo quod tota non vacando expendatur, sed in Sabbato ejus tandem vigilia Domini celebretur.

Quæ, inquit, ratio est ut quatuor hebdomadæ in præconio Adventus Domini funditus expleantur, et quinta intrante vigilia Domini habeatur? Si in iii Non. Decemb. inchoatur, ubi ultima Dominica ejusdem termini invenitur, non expenduntur in Adventu Domini nisi tres hebdomadæ plenæ etiam celebratis legalis jejunii solemnibus, quarta demum accrastinante vigilia Domini in Dominica occurrit.

Hæc autem causa est, quia præfata Patrum sententia fulcitur. Omnis enim Omnipotenti Verbi humani dispensatio, sanctæ Trinitatis individua est operatio. Et quanquam ad solum Filium respiciat humanitatis assumptio, tamen ad totam Trinitatem pertinet effectiva nostræ redemptionis consummatio. Quapropter æquum per omnia fore et condecibile censetur, quatenus tres tantum hebdomadæ observentur in Adventu Domini. Quod si aliquid supercrevit, synecdochicos accipitur, ne tanti mysterii regula præsumptiva, quod absit, annulletur.

Est autem et alia ejusdem negotii ratio haudquam vilipendenda, qua gloriosus Ecclesiæ auctor et doctor eximius Hilarius in libro utitur Officiorum: «Sicut, inquit, pater familias in Evangelio

trino adventu infructuosam siculneam visitavit: sic sancta mater Ecclesia Salvatoris adventum annuo recursum per trium septimanarum secretum spatium [alter cod., spatium] sibi incitavit, *Venit enim Filius hominis querere et salvum facere, quod perierat.* Venit ante legem, quia per naturalem intellectum quid unicuique agendum, quidve sequendum sit, innotuit. Venit sub lege, quia patriarcharum exemplis et prophetarum præconiis Abrahamæ legalia confirmavit decreta. Venit tertio post legem per gratiam ad vocationem gentium, ut a solis ortu usque ad occasum laudare dicerent [codit., discernere] pueri nomen Domini, quousque ad finem mundi ad suæ majestatis cultum exhortari non desinit. » Hæc sunt, quæ apud Gallos positus ex libro Officiorum sancti Hilarii non inutiliter mihi corrasit.

Confirmatio ejusdem sententiæ.

Sed ne ea quæ hætenus Patrum vestigia sequendo retulimus, amphibola [ita cod.] fortasse videantur, operæ pretium duximus ut, qualiter eadem auctoritas in nostra quoque præsentia apud urbem Aurelianensem multorum conventu episcoporum atque spiritualium Patrum diffinitione subnixâ sit, referamus.

Contigit namque quodam anno, mediante decennovennis cycli curriculo, ut Aurelianenses canonici causa agente negligentis in vi Kal. Decem. Adven-

tum Domini inchoarent. Transacta quippe illa hebdomada existit octava dies, quæ est in Non. Decemb. Et nos Floriacenses fratres, monachi videlicet beatissimi Patris Benedicti, initium fecimus Adventus Domini. Cumque in crastinum, quod est in Non. Dec. festum haberetur illationis ejusdem Patris, et præfati canonici tantæ festivitatis ex more concurrerent, et nos ex consuetudine monastica matutinalem celebramus missam de Adventu Domini, quem pridie [In alt. cod. deest: pridie] inchoavimus, cœperunt ipsi Aurelianenses valde inter se mussitare et nos incaute arguere.

Sed quia tanta tanti Patris solemnitas nos a responsione suspendebat, in crastinum res admodum ventilata est. Et quia sine præsentia ejusdem urbis episcopi finire non potuit, placuit sine mora omnibus Francigenis episcopis apud jam dicta urbem concilium super Adventu Domini agere. Ibi nos quippe Floriacenses Patrum auctoritate armati et inglabiliter perarmati adfuimus, et ita contradicentes in omnibus convicimus, ut in æternum eis silentium super hoc negotio imponeremus. Ex illo die et deinceps non est apud Gallos vel Germanos præsumptus inventus, qui huic tam sanæ diffinitioni vellet contraire. Quapropter si est unus Dominus, una fides, unum baptisma, sit et una Ecclesiæ unanimitas.

BERNONIS ABBATIS AUGLÆ DIVITIS DIALOGUS

QUALITER QUATUOR TEMPORUM JEJUNIA PER SUA SABBATA SINT OBSERVANDA,

(Apud Poz, ubi supra, p. 53.)

Incipit prologus Bern. abbatis ad Aribonem archiepiscopum Moguntinum in Dialogum de observatione jejunii Quatuor temporum

Amantissimo domino ARIBONI, odorifero pontificum Flori, BERN. Dei Matris servorum extremus, in discretæ fidei pignus, simulque debiti pensum famulatus.

Doctrina et veritas, quæ in rationabilis peccatoris tui, decoris sui speciem præmonstrant, ad id meum inducebant animum, quo te præ cæteris dignum ducerem, cujus examinationibus illius narrationis seriem, quam nuper sub interrogatione

et responsione de jejuniis Quatuor Temporum editi, commendarem. Nihil enim ex propriis sum commendatus, sed quod inde antiquos Patres probabiliter elocutos fuisse invenire potui, diligenti dispositione scribendo memoriæ commendavi.

Tu vero nunc opusculum, decus, æqui libraminis lance, quæso, perpende, utrumnam sit dignum pronuntiatione; quia satis erit ratum, si tanti Pontificis auctoritate fuerit roboratum.

INCIPIT DIALOGUS

INTER BERN. ABBATEM AUGIENSIS COENOBII ET MONACHUM GERUNGUM HABITUS, QUALITER QUATUOR TEMPORUM JEJUNIA PER SUA SABBATA SINT OBSERVANDA.

CAPUT PRIMUM.

De diversitate jejunia Quatuor Temporum celebrantium.

G. Licet in his sacris jejuniorum diebus, expo-

D liata mundanæ actionis tunica, in lectulo dulcissimæ quietis otio frui modis omnibus te velle non ambigam, ita ut delecteris dicere: *Ego dormio, et cor meum vigilat*; quibuscumque precibus tamen